

VIOLETTA RUTKOWSKA**Uniwersytet Szczeciński****PROGRAMY UNIJNE SZANSĄ DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW
W REGIONACH****1. Wprowadzenie**

Rok 2011 będzie szczególnym dla naszego kraju, gdyż Polska będzie sprawować prezydencję w Unii Europejskiej, już od czerwca 2011 roku. W tym okresie będzie miała możliwość wpływu na szereg kluczowych decyzji, gdyż jest to termin budowania harmonogramu budżetowego Unii Europejskiej na rok 2012. W tym czasie muszą być podjęte najważniejsze decyzje w sprawie wielkości budżetu i podziału na poszczególne sektory. Była by wówczas podstawa do wypracowania niezbędnych rozporządzeń w roku 2012 a to stanowiło by podwaliny do stworzenia własnych dokumentów wraz z niezbędnymi instrumentami służącymi do realizacji wcześniejszych zamierzeń państwom członkowskim już od roku 2013. Jeśli taki harmonogram udało by się zrealizować, to istnieje szansa do realizacji w roku 2014 kolejnych programów z konkretnymi przedsięwzięciami.

Planując program nowej strategii rozwoju państw członkowskich Unii Europejskiej na przyszłe lata należy skupić się nad faktem, iż istotnym celem jest to, że polityka spójności po 2013 powinna wpływać na rozwój wszystkich państw członkowskich a nie tylko skupiać się na nadrabianiu zaległości cywilizacyjnych krajów z określonych regionów Unii. W związku z tym powstała robocza komisja która ma przedstawić stanowisko Parlamentu Europejskiego na temat polityki spójności po roku 2013. Powstała również komisja ds. wyzwań politycznych, której zadaniem jest przedstawienie priorytetów politycznych i budżetowych dla przyszłych lat 2014-2020.

Po zakończeniu programu unijnego na lata 2007-2013 należy zastanowić się na opracowaniu polityki spójności w nie co innym kształcie. Powinna skupiać się na rozwoju a mniej na pomocy finansowej typu sensu stricte. Najprawdopodobniej będą promowane przedsięwzięcia skupiające się na wroście gospodarczym począwszy od inwestycji w infrastrukturę drogową po przez zaopatrzenie w wodę miast i wsi (które tego jeszcze nie mają), rozwój zasobów ludzkich, innowacyjność aż po pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom. Fundusze unijne mają być wykorzystane wielokierunkowo: budowa linii kolejowych, regulacja rzek a także pomoc finansowa dla gospodarki opartej na wiedzy.

Jednak istnieją uzasadnione przesłanki (apelują o to już przedstawiciele zamożniejszych krajów Unii Europejskiej), iż Strategia Lizbońska jest nieskuteczna, gdyż początkowe cele miały być finansowane z budżetów narodowych a okazało się, że część ich była wspomaganą w ramach polityki spójności. W związku z czym w czerwcu roku 2010 Komisja Europejska przyjęła „Plan Gospodarczy 2020”, w którym skoncentrowano się na inwestycjach w badania i innowacje a także na promowaniu przyjaznej środowisku gospodarki opartej wiedzy.

Kierując się nowymi priorytetami Unia Europejska zamierza przeznaczać pomoc finansową na:

- inteligentny wzrost oznaczający rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,

- wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, konkurencyjnej i efektywnej korzystającej z zasobów,
- sprzyjanie włączeniu społecznemu poprzez wysoki poziom zatrudnienia podnoszenie kwalifikacji zawodowych, walka z ubóstwem a także działania na rzecz „spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”.

Zadania realizowane zgodnie z tymi wytycznymi mają wpłynąć na umocnienie trendów prowadzących do wyjścia z kryzysu i przeciwdziałaniu wystąpieniu podobnemu w przyszłości.

2. Alokacja budżetu Unii Europejskiej

„Integracja europejska, której uwieńczeniem jest Unia Europejska, ma służyć poprawie warunków życia w Europie oraz trwałemu i stabilnemu rozwojowi gospodarczemu”.¹ Można określić, iż jest to zrzeczenie się państw europejskich, które chcą ze sobą współpracować w celu osiągnięcia wspólnych korzyści gospodarczych, politycznych i społecznych budując dobrobyt i bezpieczeństwo a za razem nie rezygnując z własnej tożsamości (niepodległości i odrębności narodowej) powierzyły dobrowolnie Unii określone kompetencje sposobem umożliwiającym najpełniejsze realizowanie priorytetów wyznaczonych przez Unię.

Unia Europejska zrzesza w swych szeregach państwa, które przekazują środki finansowe tworząc unijny budżet. Pochodzi on z trzech podstawowych źródeł:

1. tzw. tradycyjne źródło finansowe czyli *cło* pobierane od towarów importowanych z państw nie należących do Unii Europejskiej,
2. podatku od wartości dodanej czyli z *dochodów VAT*, gdzie określony procent od kwot powstałych z podatku VAT płaci dane państwo na rzecz Unii Europejskiej,
3. *środki uzależnione od dochodu narodowego danego państwa* należące do Unii Europejskiej w którym to każde państwo członkowskie płaci 0,73% Produktu Narodowego Brutto do budżetu unijnego.

Ponad to warto zauważyć, że budżet europejski jest powiększany także o mniej znaczące środki finansowe stanowiące około 1% dochodu a powstałe wskutek:

1. podatków od zatrudnienia pracowników w instytucjach Unijnych,
2. składek zasilających niektóre programy unijne a wspomagane przez kraje nie będące członkami Unii,
3. kar finansowych wpłacanych na rzecz Unii a powstałych w wyniku łamania przepisów prawnych np. o konkurencji.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wielkość budżetu Unii Europejskiej uzależniona jest od poziomu gospodarczego państw członkowskich czyli państwa najbogatsze zasilają budżet większymi kwotami natomiast słabsze ekonomicznie mniejszymi (zgodnie z zasadą 0,73% PNB).

Zebrane środki finansowe były wydatkowane na: realizację polityki rolnej (w tym rybactwo i rybołówstwo), politykę spójności wpływającą na konkurencyjność państw członkowskich, ogólny rozwój (między innymi: rolnictwa, kultury, infrastruktury, szkolnictwa, bezpieczeństwa), koszty administracyjne utrzymania instytucji Unii Europejskiej, pomoc humanitarną, pomoc rozwojowa dla krajów spoza Unii Europejskiej.

Przedstawiona polityka wydatkowania środków budżetowych unijnych ma wpływać na poprawę życia codziennego obywateli np. łatwiejszy dostęp do rynków zbytu i uczciwa

¹ http://www.skekw.za.pl/my_w_ue/abc.htm , „Cele Unii Europejskiej”

walka konkurencyjna, szeroki dostęp do nauki za granicami kraju, możliwość realizacji badań i innowacji, nowe możliwości szkoleń i przekwalifikowań zawodowych. Pomaga rozwiązywać problemy odnośnie bezpiecznej żywności, poprawy jakości dróg, zapewnienia przestrzegania praworządności czy nawet dba o czyste plaże i to też wynik działań finansowych z Unii Europejskiej.

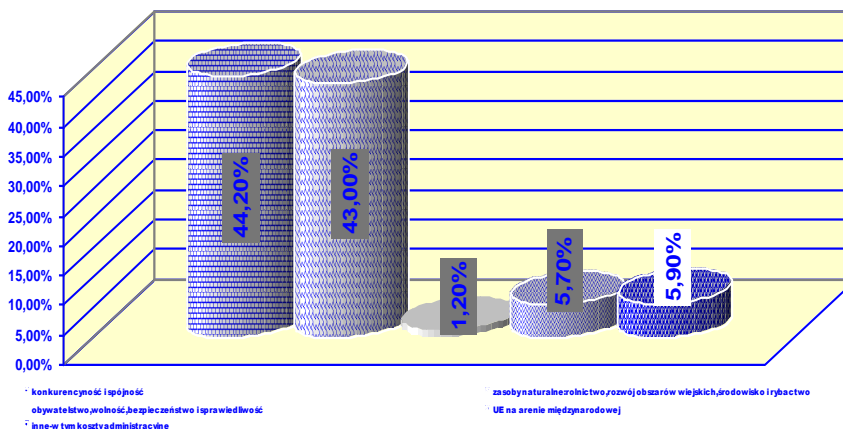
Obecny okres programowania wydatków unijnych 2007-2013 wykazuje tendencję w której środki finansowe na zasilenie konkurencyjności i spójności przewyższają wydatkowanie kwot finansowych na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich. Doskonale ilustruje to wykres 1. Ciekawostką jest fakt, iż na bezpieczeństwo i sprawy obywatelskie Unia Europejska przeznaczająca najmniejsze kwoty finansowe. Może to świadczyć o uregulowanej sytuacji w tej dziedzinie. Natomiast konkurencyjność i spójność wymagają jednak dużej interwencji finansowej, aby niektóre państwa członkowskie mogły prezentować przynajmniej średni poziom rozwoju pozostałych krajów członkowskich i stąd też przekierowanie wydatków na ten sektor.

Połączenie wspólnych sił w w/w działach wpływa na osiąganie lepszych wyników i mniejszymi nakładami finansowymi niż w przypadku realizacji samodzielnej.

Poniżej przedstawiono działania i projekty realizowane określonych przedziałach czasowych zawartych w programach unijnych.

Unia Europejska kieruje się zasadą pomocowości w której to jakiegokolwiek działania zostają wszczęte dopiero wówczas, kiedy nie można tego uzyskać zamierzonego efektu na poziomie centralnym, regionalnym czy nawet lokalnym przez same państwa członkowskie z uwagi na skutki czy skalę przedsięwzięcia lepiej wykonać to jako jednorodny organ Unii.

Wydatkowanie funduszy określa rozporządzenie finansowe a przepisy wykonawcze szczegółowo opisują jak stosować przepisy. Dodatkowo każdy nowy program wprowadzany do realizacji wymaga odpowiedniego aktu normatywnego warunkującego uruchomienie środków budżetowych na określony cel. Wytycza się konkretnie przeznaczenie środków, kosztów a także limit wydatków możliwych do wykorzystania w określonym czasie.

Wykres 1. Wydatki unijne w latach: 2007-2013

Źródło: opracowanie na podstawie danych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego KSI SIMIK, poziom realizacji programów na 12.12.2010r.

Budżet unijny podlega następującym wytycznym:

- nie ma możliwości istnienia deficytu budżetowego (zapis w traktatach) tzn. wszystkie wydatki muszą być pokryte z dochodu,
- wprowadzono pułap zasobów własnych (wydatki uzgodnione przez kraje członkowskie) wynosi obecnie 1,24% PNB w Unii dla płatności z budżetu UE,
- Parlament Europejski, Rada i Komisja Europejska ma prawo do kontroli zmian budżetowych w ustalonym okresie czasowym,
- funkcjonują rozporządzenia finansowe przyjęte przez Radę i Parlament Europejski warunkujące zasady opracowania i wykonywania budżetu, zarządzania nim i jego kontroli.

Zarządzanie funduszami unijnymi podlega ścisłej kontroli wewnętrznej i zewnętrznej na różnych szczeblach. Funkcjonują departamenty odpowiedzialne za realizację polityki (dyrekcje generalne) finansowej poprzez swoich urzędników czy dyrektora. W celu wzmocnienia dyscypliny finansowej wprowadzone są określone normy, kontrole przed i po realizacji zadania a także audyt wewnętrzny w celu określenia ryzyka i prowadzenia regularnej sprawozdawczości przez komisarzy. Dodatkowo co rok budżet podlega kontroli Trybunału Obrachunkowemu, który wykonuje sprawozdanie dla Parlamentu i Rady Unii Europejskiej. Ponad to zostaje wydana opinia nosząca nazwę „poświadczenie wiarygodności”, w której przedstawia się stan faktyczny ksiąg rachunkowych (czy prowadzone solidnie i zgodnie z prawem) a także stwierdza się czy wiarygodne i prawidłowe są transakcje wynikające z realizowanych płatności. Po zaakceptowaniu prawidłowego zarządzania finansami, Parlament udziela Komisji absolutorium w którym to formułuje zalecenia co do przyszłych działań a Komisja w odpowiedzi redaguje kroki jaki zamierza przedsięwziąć w celu realizacji wyznaczonych wytycznych.

„Budżet uwzględnia wydatki wszystkich instytucji unijnych. Ustala poziom dochodów i wydatków na dany rok, wycicha wszystkie działania, które będą finansowane oraz określa łączne środki i liczbę pracowników potrzebne do realizacji każdego z tych działań. Przytoczone są w nim także akty prawne będące podstawą poszczególnych działań. Realizacja niemal każdego działania wymaga właściwej podstawy prawnej, tj. upoważniającego aktu prawa wspólnotowego zaproponowanego przez Komisję i zatwierdzonego przez władze prawodawcze, w wielu przypadkach wspólnie przez Parlament Europejski i Radę Ministrów”.²

Przedstawiony system wzajemnych powiązań kontrolnych, w celu prawidłowego wydatkowania środków budżetowych Unii Europejskiej, przedstawia jak monitorowane są środki przeznaczone na realizowanie polityki unijnej, gdyż dotyczą sumiennego wywiązania się ze wspólnych zadań realizowanych w ramach globalnego rozwoju państw członkowskich.

3. Narodowa Strategia Spójności

„Narodowa Strategia Spójności (NSS) (nazwa urzędowa: Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, NSRO) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spój-

² http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/index_pl.htm , „Budżet UE jest uchwalany demokratycznie”.

ności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–13³. Zamieszczono w nim analizę sytuacji społeczno-gospodarczej a także terytorialnej z uwzględnieniem zamieszkujących narodów i regionów Unii Europejskiej, przedstawiono rozmieszczenie środków finansowych według Programów Operacyjnych oraz wstępnie określono sposób wykonania zamierzenia. Realizacja programów stanowi wdrażanie celu strategicznego a także horyzontalnych celów szczegółowych i wymaga skrupulatnej koordynacji, gdyż będzie to wspólnie skorelowane z celami szczegółowymi, które realizowane będą w różnym stopniu i zakresie.

„Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”⁴.

Fundusze Strukturalne

Instrumentem Polityki Strukturalnej krajów członkowskich Unii Europejskiej są fundusze strukturalne, których zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek państw należących do Unii Europejskiej. Poprzez kierowanie pomocy finansowej do odpowiednich sektorów gospodarki i regionów, w których bez ingerencji zewnętrznej finansowej nie można dorównać średniemu poziomowi ekonomicznemu występującemu w Unii Europejskiej, następuje zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii.

Fundusze Spójności

Instrumentem finansowym, wdrażanym w określonych państwach a nie regionach Unii Europejskiej, jest Fundusz Spójności (nie należy do Funduszy Strukturalnych) dzięki któremu kraje słabiej rozwinięte mogą szybciej się zintegrować w wyniku budowy sieci transportowych czy obiektów ochrony środowiska o znaczeniu ponadregionalnym.

Inicjatywy Wspólnotowe

Istnieją także programy pomocy bezzwrotnej jedynie dla krajów członkowskich Unii Europejskiej a dotyczących określonych środowisk i grup społecznych w postaci Inicjatywy Wspólnotowej.

W wyniku reformy polityki spójności „dodatkowo, w latach 2007-2013 liczbę funduszy strukturalnych ograniczono z czterech do dwóch – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Fundusz Spójności został utrzymany”⁵. Został on włączony do głównego nurtu programowania i będzie podlegał podobnym zasadom jak Fundusze Strukturalne. Natomiast do Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej zostały włączone odpowiednio Fundusze Wspierające z zakresu rolnictwa i rybołówstwa.

W celu zapewnienia pomocy finansowej władzom centralnym i regionalnym w regionach słabiej rozwiniętych i aby rozwiązać ich najważniejsze problemy, Unia Europejska stworzyła odpowiednią politykę strukturalną i Fundusze.

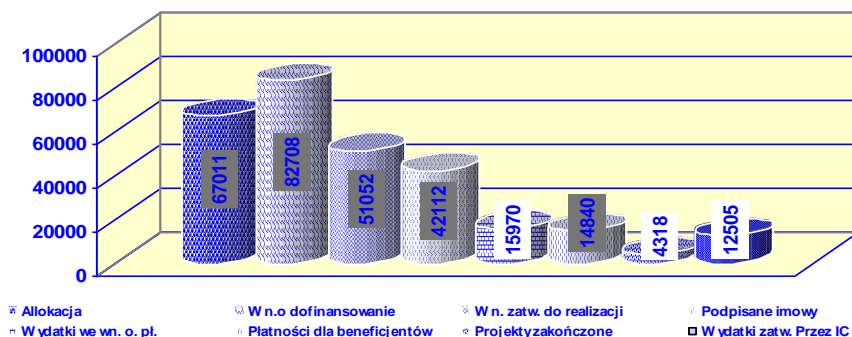
Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 prezentowana jest na wykresie 2 i przedstawia stan wdrażania na dzień 30.11.2010 w którym to:

³ <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx>, „Narodowa Strategia Spójności – NSS”.

⁴ Tamże.

⁵ <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/Strony/ZmianyWSystemie.aspx>, „Co się zmieniło w nowym okresie programowania 2007-2013”.

- na kwotę 82,7 mld zł złożono wnioski o dofinansowanie,
- beneficjenci wykazali poniesienie kosztów na wielkość 15,9 mld zł,
- Instytucja Certyfikująca zatwierdziła deklaracje złożone przez Instytucje Zarządzającą na kwotę 12.5 mld zł,
- natomiast beneficjenci wnioskowali do Komisji Europejskiej o refundację na kwotę 14,8 mld zł.

Wykres 2. Realizacja RPO w latach: 2007 - 2013

Źródło: opracowanie na podstawie danych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego KSI SIMIK, poziom wdrażania Regionalnych Programów Operacyjnych na dzień 31.11.2010r.

„Szczegółowy podział Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych kształtuje się w następujący sposób:

- Program Infrastruktura i Środowisko – 41,9 proc. całości środków (27,9 mld euro),
- 16 programów regionalnych – 24,9 proc. całości środków (16,6 mld euro),
- Program Kapitał Ludzki – 14,6 proc. całości środków (9,7 mld euro),
- Program Innowacyjna Gospodarka – 12,4 proc. całości środków (8,3 mld euro),
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 3,4 proc. całości środków (2,3 mld euro),
- Program Pomoc Techniczna - 0,8 proc. całości środków (0,5 mld euro).
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej - (0,7 mld euro)”⁶

Natomiast alokację funduszy europejskich dotyczącą regionu województwa lubuskiego ze szczególnym uwzględnieniem miasta Gorzów Wlkp. zaprezentowano poniżej w tabeli 1.

Tabela 1. Zawarte umowy według programów dotyczące miasta Gorzów Wlkp. na lata 2007-2013

Program Operacyjny	Wartość ogółem	Wydatki kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	581 153 942,88	497 791 524,18	496 792 543,80	423 122 795,55
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	48 503 267,02	44 350 362,16	32 344 462,77	27 492 793,34
Program Operacyjny Pomoc	5 917 190,00	5 877 235,70	4 995 650,35	4 995 650,35

⁶ „Narodowa Strategia Spójności – NSS”, op. cit.

Techniczna				
Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego	373 563 609,54	306 537 592,70	155 351 527,59	151 403 222,99
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	13 113 595,57	13 113 595,57	11 706 247,19	10 360 996,19

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Krajowego Systemu Informatycznego (KSI SIMIK 07-13) „Zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie w podziale na województwa, powiaty, gminy”, stan na dzień 31.11.2010r.

Analizując powyższe zestawienie tabelaryczne można stwierdzić, iż największe wydatkowania środków pomocowych są skoncentrowane na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko a w dalszym etapie wsparcie scedowane zostało na Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego natomiast prawie najmniejszą kwotą zasilono Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Ukierunkowanie wniosków o pozyskanie funduszy gwarantuje miastu rozwój i polepszenie infrastruktury miasta i zadbanie o środowisko naturalne. Następnym wnioskiem nasuwającym się w rozważaniu jest to, że „polityka spójności zapewnia znaczące wsparcie inwestycjom publicznym, realizowanym zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Jest ona najważniejszym wyrazem europejskiej solidarności i kieruje wsparcie do tych europejskich obywateli, którzy najbardziej jej potrzebują”.⁷ Takie ukierunkowanie na realizowanie programu regionalnego przedstawia Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego stwierdzając: „Głównym celem Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego jest stworzenie warunków wzrostu konkurencyjności województwa poprzez wykorzystanie regionalnego potencjału endogenicznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności województwa”⁸.

Badając wartość wydatków przeznaczonych na Program Kapitał Ludzki widać, że jest on miernie realizowany. Przyczyna może tkwić w zbyt słabym zorientowaniu na Fundusze Unijne przedsiębiorców lub osób indywidualnych chcących założyć własną działalność gospodarczą, braku akcji promocyjnych reklamujących korzyści wynikające z uczestnictwa w Priorytetach Programu Kapitał Ludzki lub są kłopoty merytoryczne z przygotowaniem dokumentów przez przyszłych beneficjentów. W związku z czym sytuację należy szybko ustabilizować, gdyż wiele instytucji prywatnych czy państwowych miało by możliwość lepszego rozwoju i szybszej integracji w euroregionie. Dzięki temu, jako równorzędni partnerzy, mogli by wymieniać się doświadczeniami i konkurować na rynkach europejskich. Toteż należy upatrywać nowych rozwiązań w realizacji Programu Kapitał Ludzki w regionie lubuskim, pomagać i zachęcać, aby pojawiali się przyszli beneficjenci, którzy uzyskując dodatkowe środki finansowe wzmocnią siłę swych firmy na rynku europejskim a w przyszłości będą mogły prezentować się, jako przedsiębiorstwa o światowym standardzie.

⁷ http://ec.europa.eu/employment_social/esf/esf_crisis/esf_crisis_pl.htm , „EFS wobec uzdrowienia gospodarki”.

⁸ Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego , Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego: „Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013” „Szczegółowy opis osi priorytetowych”, Zielona Góra, grudzień 2010 r. ,s. 6.

4. Europejski Fundusz Społeczny

„Wiedza stała się dzisiaj prawdziwym bogactwem narodów. Dlatego wielkie znaczenie dla rozwoju gospodarczego, osiągnięcia dobrobytu i umocnienia pozycji Polski w świecie ma inwestycja w kapitał ludzki. Przygotowanie zdecydowanej, wieloletniej polityki inwestowania w człowieka jest możliwe dzięki dobremu i efektywnemu wykorzystaniu środków unijnych. Przywiązujemy wielką wagę do roli Europejskiego Funduszu Społecznego, który wspomagając politykę rynku pracy w Polsce, udzielił już wsparcia ponad 2 milionom Polaków.

Do roku 2013 całość środków interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce będzie przeznaczona na największy w historii Unii Europejskiej Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Stanowi on odpowiedź rządu na wyzwania, jakie przed naszym krajem stawia odnowiona Strategia Lizbońska”.⁹

Europejski Fundusz Społeczny finansuje działania państw unijnych w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. Beneficjentem środków pomocowych może być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna. Promocja zatrudnienia opiera się na pomocy państwom członkowskim, aby ich siła robocza i firmy stały się lepiej przygotowane do sprostania nowym wyzwaniom stawianym przez współczesność.

Inwestycja w człowieka jest kosztem, który nie generuje natychmiast zysków. Proces ten jest rozłożony w czasie i niekiedy dopiero po dłuższym okresie może zacząć procentować w ogromne zyski. Pomimo tego człowiek winien być prorozwojową lokatą. Kapitał stanowi jednostka ludzka wyposażona w doświadczenie zawodowe poparte z ogromną wiedzą merytoryczną, którą potrafi skutecznie wykorzystać w firmie.

„Obecnie Europejski Fundusz Społeczny pomaga państwom członkowskim wdrażać aktywną politykę rynku pracy, przynoszącą korzyści osobom zajmującym się wszelkimi dziedzinami życia. Fundusz pomaga w przekwalifikowaniu się i podjęciu nowej pracy lub w znalezieniu pierwszej pracy. Wspiera także najbardziej bezradnych członków społeczeństwa, którym grozi wykluczenie społeczne, i zapewnia im szansę znalezienia zatrudnienia lub powrotu na rynek pracy.”¹⁰

Projekty Europejskiego Funduszu Społecznego, które są dobrze dopasowane do potrzeb przyczyniają się do zahamowania negatywnych zjawisk zachodzących w regionie a nawet odwrócenie ich i spowodowanie stworzenia silnej konstrukcji odpornej na brutalną „grę” wolnorynkową. Dzięki pomocy finansowej przeznaczonej na realizację projektów unijnych, Polska gospodarka ma szansę zbliżyć się do modelu nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i inwestującej w nią.

Ponadto należy zauważyć, iż „EFS, wraz z innymi instrumentami finansowymi polityki spójności, odgrywa ważną rolę w europejskim planie działań naprawczych, przyjętym przez Komisję Europejską 29 października 2008 r. Plan ten wzywa do stworzenia nowej

⁹ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego : „Dobre praktyki Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce”, Fragment listu Premiera RP Donalda Tuska do zwycięzców konkursu projektów „Dobre praktyki EFS 2008”, Wydawca Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym, Warszawa 2008, s. 3.

¹⁰ Julian Hale „Europejski Fundusz Społeczny 50 lat inwestycji w Kapitał Ludzki” , Wydawnictwo Luxemburg Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich 2007, Printed in Germany Wspólnoty Europejskie 2007, s. 4.

architektury rynków finansowych w UE, podjęcia starań na rzecz tworzenia miejsc pracy i stymulacji wzrostu, a także do globalnej reakcji na kryzys rynku finansowego”.¹¹

Europejski Fundusz Społeczny promuje spójność gospodarczą i społeczną poprzez redukcje różnic w zamożności i jakości państw członkowskich a także w regionach Unii Europejskiej. Osiągnięcie tego celu jest możliwe dzięki właściwemu wykorzystaniu środków finansowych ukierunkowanych na odpowiednie regiony, które są wrażliwe na dysproporcje. Realizacja programów przyczyni się do usunięcia przyczyn i dzięki temu jest możliwe osiągnięcie obszarów o jednorodnym charakterze ekonomiczno-gospodarczym.

„Unia Europejska stoi w obliczu wielu wyzwań, takich jak globalizacja i nowoczesne technologie, starzejące się społeczeństwo, badania naukowe oraz innowacje. Zmierzenie się z tymi kwestiami wymaga wysoko wykwalifikowanych pracowników, a Europejski Fundusz Społeczny pomaga w ich szkoleniu.

Fundusz skupia się na ludziach i pomaga im w dostosowaniu się do nowych wymagań zmieniającego się rynku pracy. Każdy powinien mieć możliwość przyczynienia się do dobrobytu Unii Europejskiej: kobiety i mężczyźni, młodzi i starsi, osoby różnego pochodzenia i z różnorodnych grup etnicznych, niepełnosprawni oraz inne grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji”.¹²

5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

„Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest jednym z programów operacyjnych służących realizacji NSRO 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki”.¹³

Program Operacyjny Kapitał Ludzki wchodzi w skład Narodowej Strategii Spójności przypadającą na okres realizacji w latach: 2007-2013. Budżet programu wynosi 11,4 mld euro. Priorytetem programu jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej.

„Z punktu widzenia przekazywania środków w ramach PO KL wyróżniamy:

- *komponent centralny* w którym co do zasady Instytucje Pośredniczące/Instytucje Wdrażające (IP stopnia II) zabezpieczają środki na realizację Priorytetu/Działań w ramach limitów wydatków budżetu państwa ujętych w częściach budżetowych poszczególnych dysponentów,
- *komponent regionalny* w którym wydatki dla Instytucji Pośredniczących na realizację priorytetów są planowane w części budżetowej Ministra Rozwoju Regionalnego i przekazywane w formie dotacji rozwojowej (z wyjątkiem wydatków pono-

¹¹ „EFS wobec uzdrowienia gospodarki”, *op. cit.*

¹² *op. cit.* „Europejski Fundusz Społeczny 50 lat inwestycji w Kapitał Ludzki”, s. 4-5.

¹³ <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/fundusze-europejskie/program-operacyjny-kapital-ludzki/> , „Program operacyjny Kapitał Ludzki”.

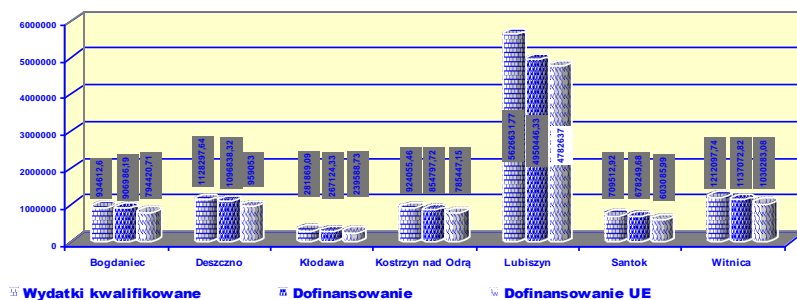
szonych przez beneficjentów będących państwowymi jednostkami budżetowymi)”¹⁴.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, które są realizowane równocześnie z dwóch poziomów:

- centralnego: I „Zatrudnienie i integracja społeczna”, II „Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących”, III „Wysoka jakość systemu oświaty”, IV „Szkolnictwo wyższe i nauka”, V „Dobre rządzenie”,
- regionalnego: VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”, VII „Promocja integracji społecznej”, VIII „Regionalne kadry gospodarki”, IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, X „Pomoc techniczna”.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki koncentruje się na pomocy finansowej w trudnych i newralgicznych obszarach a mianowicie: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, jak również zagadnień związanych z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli połączonej z wdrażaniem zasadą dobrego rządzenia.

Badając stopień realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 w powiecie gorzowskim (wykres 3) ukazano, iż Lubiszyn pozyskał największą pomoc finansową ze środków unijnych, na średnim poziomie utrzymują się Witnica, Bogdaniec, Deszczno, Kostrzyn. Natomiast najmniejszym zainteresowaniem w pozyskaniu wsparcia cieszy się Kłodawa. Przedstawiona sytuacja wyraża małe zainteresowanie wsparciem Wspólnoty a to jest przyczyną niewykorzystania istniejących szans rozwojowych w regionie.

Wykres 3. Program Operacyjny KL w powiecie gorzowskim na lata: 2007-2013

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Krajowego Systemu Informatycznego (KSI SIMIK 07-13) „Program Operacyjny Kapitał Ludzki-zestawienie wartości umów/decyzji o dofinansowanie w podziale na województwa, powiaty, gminy”, stan na dzień 31.11.2010r.

Wszystkie prowadzone działania, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, mają poprawić stan zatrudnienia osób biernych zawodowo i bezrobotnych, poprzez ich

¹⁴ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym „System realizacji Programu Kapitał Ludzki 2007-2013”, Zasady przekazywania środków na realizację Priorytetów/Działań, Warszawa 10 om I, s.7

aktywizację i zwiększenie zatrudnienia w regionach. Dzięki temu nastąpi zmniejszenie obszarów wykluczenia zawodowego. Odpowiednie szkolenia w celu przekwalifikowania pracowników czy pomoc w restrukturyzacji pracodawcom przyczynią się do poprawy zdolności adaptacyjnych zasobów ludzkich i przedsiębiorstw przystosowując się do zmian na wolnym rynku. Zwiększono nacisk na rozwijanie się przedsiębiorstw opartych na wiedzy, poprzez zachęty do szkoleń na każdym poziomie rozwoju kształcenia firm i osób zarządzających nimi - oczywiście nie należy zapominać o pracownikach, którzy są siłą napędową firmy. Opracowanie odpowiednich polityk, świadczenie usług wysokiej jakości a także wzmocnienie mechanizmów partnerstwa ma wpłynąć na zwiększenie potencjału administracji publicznej. Całokształt prowadzonych działań z zakresu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ma przyczynić się do zwiększenia spójności terytorialnej kraju a także w Unii Europejskiej.

6. Priorytety szczebla regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Z uwagi na zróżnicowanie regionalne kraju istnieje konieczność dostosowania udzielanej pomocy finansowej do potrzeb lokalnych i regionalnych. W związku z czym około 60% środków przeznaczono właśnie na ten cel. Wdrażanie pomocy z poziomu regionalnego poprzez samorządy województw zapewni odpowiednie dostosowanie instrumentów świadczeń pomocowych przewidzianych w Programie do warunków występujących w poszczególnych województwach, gdyż wszystkie działania są skierowane do osób i grup społecznych o jednolitych potrzebach a nie wspieranie systemów czy struktur, jak to występuje przy komponentach centralnych.

W Priorytetach regionalnych wsparcie kierowane jest również do osób i grup społecznych z danego regionu a wybór projektów w komponencie odbywa się na zasadzie otwartego konkursu. Zapewnia to nowatorskie podejście wobec wyzwań stawianych przez rynek pracy a także powstaje inicjacja dla innowacji wprowadzanych w danych regionach w których dany projekt będzie realizowany.

Priorytet VI - Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Środki finansowe przeznaczone na ten cel mają służyć na aktywizację osób pozostających bez pracy (osób zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy) a w szczególności do grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy: dla osób długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób starszych, bezrobotnych mieszkańców obszarów wiejskich, osób młodych wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy.

Realizacja zadania ma się opierać na wprowadzeniu działań mających na celu podniesienie potencjału zawodowego, rozwój oraz zdobywanie nowych kwalifikacji i doświadczeń zawodowych poprzez np. szkolenia, praktyki zawodowe, staże czy doradztwo zawodowe. Priorytetowo powinno się pamiętać o wspieraniu, promocji przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Szczególną troskę należy wykazać przy realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich, która jest wspomagana dzięki rozwojowi inicjatywy lokalnej na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Warto wspomnieć o wdrażaniu projektów ukierunkowanych na wzmocnienie i rozwój potencjału instytucji rynku pracy działających w regionie za sprawą których uzyskuje się poprawę jakości oraz szerszy dostęp do świadczonych usług, głównie w zakresie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.

Priorytet VII - Promocja integracji społecznej

Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 w zakresie tego priorytetu realizuje działania mające na celu przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym na rynku pracy dyskryminacji. Uzyskanie zasobów finansowych na ten cel wpływa na rozwój aktywnej integracji oraz wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej. Stwarza to ogromną szansę dla osób niepełnosprawnych mogących zrealizować swoje pasje zawodowe a mających utrudnienie w integracji ze środowiskiem pełnosprawnym co może przyczynić się do zniesienia „barier” i to nie tylko architektonicznych. Sytuacja ta dotyczy także osób bezdomnych i długotrwale bezrobotnych, którzy mają możliwość zatrudnienia (osoby zagrożone wykluczeniem społecznym). Za pomocą działania w zakresie tego zadania zapewnia się dostęp do aktywnej integracji, wdraża się instrumenty aktywizacji społeczno-zawodowej, zostają zapewnione warunki do lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Osoby biernie zawodowo i korzystające z pomocy społecznej a chcące powrócić na rynek pracy mogą skorzystać także z tej formy pomocy. Podejmuje się wówczas działania aktywizacyjno-wspierające mające na celu uzyskanie reintegrację społeczną i zawodową.

Duży wpływ mają inicjatywy społeczności lokalnych przyczyniające się do rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich. W ramach zapewnienia realizacji tego priorytetu służą instytucje pomocy i integracji społecznej, które otrzymują na ten cel odpowiednie kwoty finansowe na upowszechnienie aktywnej integracji, pracy socjalnej, szkolenia, doradztwo oraz rozwój partnerstwa i współpracy w regionie.

Priorytet VIII - Regionalne kadry gospodarki

Zamiarem tego priorytetu jest podniesienie poziomu adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw a także wsparcie przedsiębiorstw (głównie małych i średnich) w dostosowaniu się do potrzeb regionalnych strategii rozwoju. Poprzez w/w działania uzyska się podniesienie konkurencyjności wszystkich regionów kraju. Realizacja tego przedsięwzięcia nastąpi w wyniku: wspierania pracodawców przechodzących procesy restrukturyzacji, organizowania doradztwa i szkoleń ułatwiających podwyższanie lub zdobywanie nowych kwalifikacji wśród pracowników firmy, zwiększenia dostępności szkoleń e-learningowych i udziału korzystających z nich osób. Należałoby zaznaczyć, iż możliwością podnoszenia kwalifikacji zawodowych mogą być objęte (w tym priorytecie) osoby dorosłe i pracujące chcące doskonalić się dalej zawodowo lub przekwalifikować się całkowicie.

Celem priorytetu jest promowanie i wykorzystywanie osiągnięć naukowych w praktyce oraz wspieranie obszarów uznanych za istotne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu. Zamiarem jest również dofinansowanie stypendiów dla najlepszych doktorantów studiujących na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju regionu. Wymienione działania mają się przyczynić do tworzenia i rozwoju sieci wsparcia innowacji i transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczo-rozwojowymi lub uczelniami.

Priorytet IX - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Zadanie zawarte w Priorytecie IX realizowane będzie poprzez podnoszenie jakości i poziomu wykształcenia społeczeństwa. W wyniku wprowadzenia programów rozwojowych do szkół nastąpi wyrównanie dysproporcji edukacyjnych oraz uzyska się poprawę efektywności nauczania kompetencji kluczowych. Zaistnieje możliwość upowszechnienia

edukacji przedszkolnej (głównie w regionach wiejskich) a także nastąpi modernizacja kształcenia zawodowego w celu lepszego dostosowania do potrzeb rynku. Tymczasem doradztwo edukacyjno-zawodowe pozwoli na lepsze kształcenie do potrzeb regionalnych rynków pracy. Promowane będą działania na rzecz upowszechniania szkolnych form kształcenia ustawicznego oraz kształcenia nauczycieli i kadr systemu edukacji.

Prowadzone są odpowiednie formy wsparcia przyczyniające się do poprawy kondycji kapitału ludzkiego na wsi a odpowiadające za specyfikę obszarów wiejskich i wykazujące wysoką skuteczność np.: tworzenie i podejmowanie aktywności przez lokalne inicjatywy, rozwiązywanie problemów mieszkańców wsi w zakresie kapitału ludzkiego.

Należy pamiętać, iż nie wszystkie regiony kraju jeszcze są przygotowane do realizowania celów polityki spójności (wspierającej wzrost ekonomiczny i zatrudnienie) z uwagi na uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Istnieją obszary wymagające interwencji w celu zainteresowania się Programami Operacyjnymi a wówczas (przy wsparciu finansowym z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności) Polska ma szansę przyspieszyć w rozwoju i odrobić zaległości wynikające z nierówności ekonomicznych w poszczególnych regionach kraju i stać się państwem o jednorodnej sytuacji ekonomiczno-gospodarczej porównywalnej z krajami Unii Europejskiej.

7. Podsumowanie

Programy Operacyjne realizowane w ramach strategii Lizbońskiej wpływają zasadniczo na rozwój drzemiącego potencjału narodów korzystających z wsparcia finansowego. Dzięki pomocy unijnej kraje słabsze w rozwoju mogą wyrównać zaległości gospodarczo-ekonomiczne a realizowane projekty w regionach sprzyjają wyzwaniu się w nich przedsiębiorczości. Dokonuje się rozbudowa państwa z prężnie rozwijającymi się gałęziami gospodarki. Beneficjenci środków unijnych mają możliwość rozwoju swojej firmy, stworzenia nowych miejsc pracy a to staje się źródłem przychodów dla państwa dzięki obciążeniom podatkowym. Wdrażane projekty mają nie tylko wymiar społeczny i ludzki przyczyniając się do zwiększenia liczby miejsc pracy lecz wpływają na ogólny rozwój kraju.

Istnieją odrębne zdania w których preferuje się wykluczenie Europejskiego Funduszu Społecznego z obecnej polityki spójności. Zrealizowanie tego zamierzenia przyczyniłoby się pozbawienia pomocy finansowej na walkę z bezrobociem, wspierania rozwoju zasobów ludzkich, pomocy w integracji społecznej czy też walką z wykluczeniem społecznym. Strata tak ważnego instrumentu wpłynęła by się do zubożenia naczelnych dyrektyw, które były podwalinami kształtującymi sens powstania Wspólnoty Europejskiej. Dodatkowo niepokój wśród polityków polskich narasta w wyniku obaw, że realizacja powstałego projektu „Unia Europejska 2020” przyczyni się do osłabnięcia tempa rozwoju polskiej gospodarki, gdyż plany koncentrują się na strategiach wyjścia z kryzysu w oparciu o politykę fiskalną a brak jest rozwiązań systemowych dotyczących walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Środki finansowe z Unii pozwalają na szybszą rozbudowę kraju podczas, kiedy własnymi nakładami trwałoby to bardzo długo, gdyż Polska jest krajem o młodej konstrukcji gospodarczej a wolny rynek funkcjonuje od niedawna, w porównaniu z zamożnymi krajami Unii Europejskiej. Z punktu widzenia krajów lepiej rozwiniętych, krok ten jest w miarę rozważny i gwarantujący im szybsze wyjście z kryzysu, lepszy rozwój. Wystąpiła sytuacja kiedy to, podczas kryzysu państwa unijne nie mogły „sięgnąć” po finanse, aby zminimalizować zaistniałe skutki, gdyż środki były już zainwestowane na inne cele a to stało się powodem pewnej stagnacji gospodarczej w większości krajów.

Wprowadzenie projektu „Unia Europejska 2020” spowoduje, że finanse pochodzące z budżetu unijnego będą uszczuplone dla beneficjentów z obszarów słabszych, gdyż realizowanie równorzędnie strategii skupionej na inwestycjach w badania i innowacje a z drugiej strony na kontynuacji „spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, wymaga odpowiedniego podziału jednego budżetu. Istotne jest nie tylko inwestowanie w kraje rozwijające się lecz także podnoszenie własnej wiedzy, prowadzenie badań naukowych i innowacyjności w celu globalnego rozwoju wszystkich państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej. Toczą się dyskusje na temat wyznaczenia określonych zadań, które będą realizowane w ramach wspólnego budżetu Unii Europejskiej a które pokryte będą finansowane z budżetów narodowych a przyszłość pokaże, jaki będzie wynik tych debat.

Występowanie takiego dysonansu może spowodować zachwianie równowagi w Unii Europejskiej, dlatego znalezienie odpowiedniego konsensusu wymaga od państw członkowskich wiele zrozumienia i cierpliwości, aby uregulować kwestie sporne Wspólnoty.

8. Literatura

- [1] Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego - Zarząd Województwa Lubuskiego, „*Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013: Szczegółowy opis osi priorytetowych*”, Zielona Góra, grudzień 2010 r.
- [2] Hale Julian „*Europejski Fundusz Społeczny 50 lat inwestycji w Kapitał Ludzki*”, Wydawnictwo Luxemburg Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich 2007, Printed in Germany Wspólnoty Europejskie 2007.
- [3] http://ec.europa.eu/budget/reform/budget_glance/index_pl.htm, „Budżet UE jest uchwalany demokratycznie”
- [4] http://ec.europa.eu/employment_social/esf/esf_crisis/esf_crisis_pl.htm, „EFS wobec uzdrowienia gospodarki”.
- [5] <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/Strony/ZmianyWSystemie.aspx>, „Co się zmieniło w nowym okresie programowania 2007-2013”.
- [6] <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx>, „Narodowa Strategia Spójności – NSS”.
- [7] <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/fundusze-europejskie/program-operacyjny-kapital-ludzki/>, „Program operacyjny Kapitał Ludzki”.
- [8] http://www.skekw.za.pl/my_w_ue/abc.htm.
- [9] Komisja Europejska „*Budżet Unii Europejskiej w pigułce*”, Wydawnictwo Luksemburg Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Printed in Luxemburg, Unia Europejska 2010.
- [10] Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym „*System realizacji Programu Kapitał Ludzki 2007-2013: Zasady przekazywania środków na realizację Priorytetów/Działań*”, Warszawa, 10 wrzesień 2007r, Tom I.
- [11] Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „*Dobre praktyki Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce*”, Wydawca Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym, Warszawa 2008.
- [12] Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „*Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*”, Warszawa, 1 czerwca 2010 r.
- [13] „*Cele Unii Europejskiej*”.

Streszczenie

Współczesne państwa, które pragną istnieć na arenie międzynarodowej muszą być silne i dobrze rozwinięte gospodarczo. Szansę w wyrównaniu założeń rozwojowych należy upatrywać w strategiach programowych państw Wspólnoty Europejskiej. Dzięki pomocy finansowej istnieje możliwość podniesienia jakości życia i osiągnięcia równorzędności w rozwoju z innymi krajami członkowskimi. Polska, jako beneficjent środków unijnych, korzystając z szerokiego wachlarza Programów Operacyjnych, może wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości, rozkwit instytucji otoczenia biznesu, reformę finansów publicznych, rozwój inwestycji badawczo-rozwojowych, edukacyjnych, medycznych i infrastruktury technicznej. Mogą zaistnieć działania restrukturyzacyjne przedsiębiorstw i instytucji państwowych a nie tylko drobne, naprawcze.

Kraj nad Wisłą ma szansę stać się atrakcyjny dla potencjalnych inwestorów (krajowych i zagranicznych) np. dzięki poprawie jakości i dostępności infrastruktury drogowej może doprowadzić do połączenia z sieciami transeuropejskimi i poprawić jakość komunikacji publicznej. Wysoki poziom nowoczesnych technologii wpłynie na poprawę środowiska naturalnego, dostępu do kanalizacji, ochrony przyrody.

Strategia unijna przewiduje szersze wykorzystanie wiedzy i innowacji, dzięki istotnemu zwiększeniu przez przedsiębiorstwa przemysłowe nakładów na działalność innowacyjną (B+R czyli badania i rozwój), która doprowadzi do współpracy jednostek naukowych z przemysłem i usługami. Natomiast uelastycznienie rynku pracy ma szansę przyczynić się do wprowadzenia nowego modelu kształcenia poprawiającą kwalifikacje w całej karierze zawodowej pracownika i odpowiednie dostosowanie do potrzeb rynku. Dzięki realizowanym Programom unijnym może nastąpić profesjonalizacja aparatu urzędniczego, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, poprawa systemu ochrony zdrowia, opieki medycznej podstawowej i specjalistycznej. Jednak czy skutecznie i mądrze wykorzystamy pojawiającą się szansę, to tylko zależy od nas samych a przyszłość oceni, jak Polska poradziła sobie z takim wyzwaniem.

Słowa kluczowe: fundusze europejskie szansą dla rozwoju regionów, wzrost wartości przedsiębiorstw, zarządzanie funduszami w oparciu o wybrane programy unijne.

EU PROGRAMMES AS A CHANCE TO DEVELOP ENTERPRISES IN REGIONS

Summary

Contemporary countries wishing to exist in the international arena must be strong and economically well-developed. Their chance of success in catching up the developed countries should be seen in the programme strategies of the EU states. Thanks to the financial support there are possibilities for improvement of quality of life and achievement of equal economic status with other member states. Poland as a beneficiary of EU funds, employing a wide range of Operational Programmes, may influence entrepreneurship development, growth in the numbers of business-related institutions, public finance reform, increase in research and development, educational, and medical in-

vestments as well as technical infrastructure. Not only minor remedial measures but also measures aimed to restructuring companies and state institutions may appear.

The country-upon-Vistula has a chance to become attractive to potential domestic and foreign investors, e.g. the improvement in quality and access to road infrastructure will allow Poland to connect with trans-European networks and improve the quality of public transport. The high level of modern technologies will influence the environmental improvement, access to sanitary facilities and nature conservation.

The EU strategy includes broader use of knowledge and innovations by the significant increase in investment in innovation-directed activities, (including R&D Research and Development), which will lead to the cooperation of science centres with industry and services. However; making the labour market more flexible creates a chance to contribute to implementation of a new education model improving qualifications during the entire course of an employee's career as well as adjustment to market needs. The implementation of EU programmes may result in professionalisation of administrative apparatus, ensuring public safety, improvement in healthcare system, primary and specialist medical care. However; it depends only on us whether or not we take our chance if it ever comes up in effective and wise manner and the future will show us how Poland coped with such a challenge.

Keywords: european funding opportunities for regional development, increase in the value firms, management of the funds based on selected EU programs.

Translated by Violetta Rutkowska

VIOLETTA RUTKOWSKA
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: violettarutkowska@o2.pl